

La victòria de Joan Alsina

El 19 de setembre de 1973, Joan Alsina i Hurtós, capellà de Castelló d'Empúries, va ser afusellat per l'exèrcit del general Pinochet a Santiago de Xile. L'escenari del martiri va ser el pont Bulnes, bastit sobre el riu Mapocho. El seu cos va ser arrossegat per les aigües, però els senyals de les bales van quedar incrustats a la barana de ferro del pont. Han hagut de passar vint anys llargs per reivindicar del tot la memòria de Joan Alsina i fer sortir a la llum la veritat sencera sobre el seu sacrifici. Calumniat d'entrada pels seus assassins, ha calgut desfer amb tenacitat i paciència extremes la bola de neu de la primera versió oficial. S'ha investigat a fons, s'han reconstruït els fets, s'ha pogut escoltar la versió directa dels executors materials, s'ha obtingut la rectificació de l'autoritat eclesiàstica i la confirmació de la realitat autèntica per part de les altes instàncies judicials. La perseverància i l'habilitat de Miquel Jordà, un altre capellà gironí establert a Xile, han aconseguit netejar el bon nom i salvar per sempre l'honor del seu company.

La reivindicació pública i solemne de Joan Alsina va culminar el 24 de març d'enguany a Santiago de Xile, amb la inauguració d'una plaça que porta el seu nom i un mural dedicat a la seva memòria. A

L'acte van assistir-hi monsenyor Cristián Precht, per l'arquebisbat de Santiago, i el senyor Ricardo Lagos, ministre d'Obres Públiques del govern xilè. L'espai, situat arran del nou pont sobre el Mapocho i concebut pel seu autor, Claudio de Girólamo, com «una capella oberta», és presidit per una gran creu i pel tros de barana de l'antic pont Bulnes amb l'empremta de les bales que van matar Joan Alsina.

Aquestes són paraules del prelat que va assistir a la

cerimònia: «*Bendecir hoy este lugar es hacer justicia a la memoria de Juan. Su muerte fue una gran tragedia, no solamente para la Iglesia, sino para nuestra convivencia*». El ministre, al seu torn, va recordar que «*aquí, en este puente, junto al padre Juan Alsina, murieron otros treinta y un chilenos también acribillados a balas*», i va dir que, amb les seves darreres paraules de perdó, «*Juan Alsina estaba escribiendo el momento último de su vida, pero tal vez el inicio de otra vida para la sociedad chilena*». I va concretar així, per acabar, el seu desig de governant: «*Que el santiaguino que por aquí transite tenga un momento de meditación de lo que ocurrió, y también un momento de esperanza de que Chile tiene que cambiar. Por eso esta tarde, junto con inaugurar este puente, quisiera también que estuviéramos dando un paso más en un proceso difícil de reencuentro entre nosotros, los chilenos. Que, asumiendo nuestra historia trágica de divisiones, nos propongamos enfrentar los desafíos del próximo siglo en un espíritu de entendimiento y reconciliación*».

Si aquest auguri es compleix, serà la victòria final de Joan Alsina, guanyada a pols amb la vida i amb la mort.

Inauguració de l'espai dedicat a Joan Alsina, a Santiago de Xile

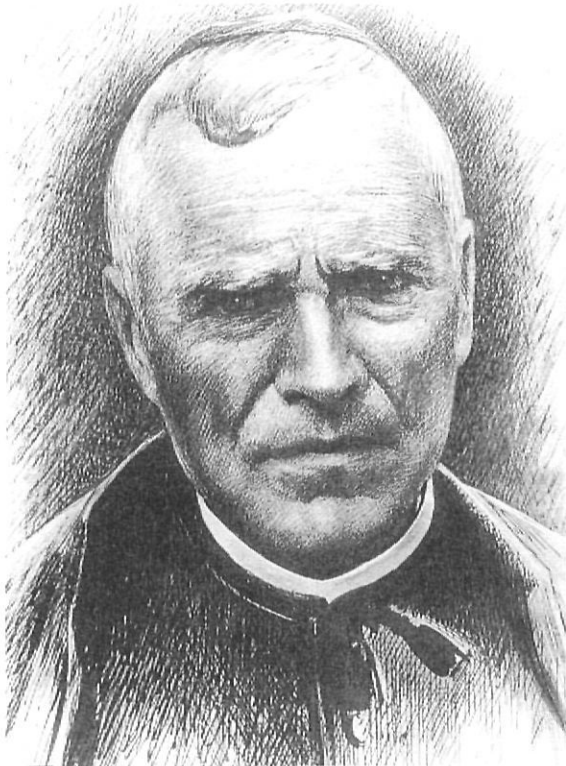
Carta de mossèn Cinto

Els cent cinquanta anys del naixement de Jacint Verdaguer han donat ocasió a moltes commemoracions i a algunes justes i oportunes reivindicacions, tant a les seves terres de Vic com a tot Catalunya. Entre nosaltres, l'aniversari potser no ha tingut el ressò que mereixia la vinculació literària de mossèn Cinto amb les terres gironines.

Modest Prats i Joan Carreres van aplegar fa temps les dades bàsiques sobre l'estada del poeta a Banyoles, el sojorn al santuari del Mont, les visites al seu entorn, la volta per l'Empordà i el pas fugaç per Girona. Tot això es va escaure a l'estiu de 1884, quan Verdaguer tenia trenta-nou anys i es trobava en un moment dolç de la seva carrera literària. Feia set anys que havia triomfat als Jocs Florals de Barcelona amb *L'Atlàntida* i quatre que havia estat proclamat Mestre en Gai Saber. Aquí va completar *Canigó* i va escriure obres com els *Goigs de la Mare de Déu del Mont*, la composició *A mos amics de Banyoles* i el poema

El Bruel.

Encara l'any següent, mossèn Cinto tornaria a pujar uns dies al Mont. Després començaria el llarg calvari de contradiccions, d'incomprensions i de sofriments. L'any 1890 encara va refusar la invitació de Joaquim Vayreda per presidir els Jocs Florals d'Olot. El 1901, en canvi, va presidir els de la Bisbal i va pronunciar-hi el seu discurs sobre *L'Empordà*. I el 1902, tres mesos i mig abans de la seva mort, va adreçar a Girona la carta, fins avui inèdita, que reproduïm. És la resposta breu a la sol·licitud de col·laboració que li devia fer

la revista *Vida*, emblemàtica publicació fundada pocs dies abans pels germans Masó i els germans Viver i on es va estrenar com a escriptor un pintor anomenat Prudenci Bertrana.

Mossèn Cinto, malalt, s'excusa per no atendre la petició rebuda, però deixa oberta una porta que ja no tindrà temps de tancar: la tramesa posterior d'algun poema marià, sens dubte pertanyent al llibre *Flors de Maria*. En la citació bíblica, Verdaguer lliga el record de la Verge amb el títol de la revista: *Qui me invenerit, inveniet Vitam*.

La carta és del 28 de febrer de 1902. Mossèn Cinto va morir el 10 de juny següent, i la revista el va sobreviure un any just. El 15 de juny de 1903 s'extingia per sempre aquesta mostra efímera de l'esclat cultural gironí de començament de segle.

*Jesu, Joseph y Maria
sien nostra companyia*

*Preverent sor meien:
Brobi' ab un no de la
bonica revista Vida
la invitació de V
a' escriure hi. Men
A. m'ho dispensava
si no li envio res en
cara. Pa li envia ve
mer en la quelcom
d'un llibre a la Verge
que estich fent ara.
Ella me l'beneena
y beneena ensemp
lo periodich de V.
Qui me invenerit in
veniet vitam.*

Gen de cor in 1902

*Jacint Verdaguer
28 febrer 1902*

Tres mesos i mig
abans de morir,
Verdaguer va escriure
a mossèn Antoni Viver,
responsable de *Vida*.

NARCÍS-JORDI ARAGÓ